

ἄγραφεύς· ἀλλ' ἡ παραπομπή αὐτῆ εὐρίσκεται οὕτως ἐσφαλμένως καὶ παρὰ Σ. Ζαμπελίω (Βυζαντ. μελετ. σ. 1. — εἰ. σημ. 94) ὁπόθεν παρέλαβεν αὐτὴν ὁ κ. Λεβίδης ἀντὶ τῆς ἀνατρέξεως ἀπευθείας εἰς τὸν Εὐνάπιον τοῦ Boissonnade, ἢ εἰς τοῦ Boissonnade τὰ Anecdota Graeca, ἔνθα καὶ τὸ ποίημα Χριστοφόρου τοῦ Μιτυλήνης τὸ πρῶτον ἐδημοσιεύθη. — Τί δὲ νὰ εἴπωμεν περὶ τῶν ἐξῆς παραπομπῶν; (ἐν σ. 49-50) Κύριλλος ὁ Ἱεροσολύμων (Liv. x contre Julien) ὁ ἐπίσκοπος Θεοδώρητος (Question 51 sur l'Exode)· πατέρες τῆς ἐκκλησίας τῆς γ' καὶ δ' μετὰ χρ. ἑκατονταετηρίδος, γράφοντες γαλλιστί!!! τὸ αἰνίγμα ὅμως ἐννοεῖται εὐχερέστατα, ὅταν εἴπωμεν ὅτι αἱ παραπομπαὶ αὗται ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Dictionnaire philosophique τοῦ Voltaire, art. Reliquie.

Τὰ αὐτὰ λέγομεν καὶ περὶ τῆς γαλλιστί γενομένης παραπομπῆς εἰς τοὺς κανόνας τῆς ἐν Τριδέντῳ συνόδου, λατινιστί ὡς γνωστὸν γεγραμμένους καὶ εἰς τὴν αὐτὴν γλώσσαν ἐκδεδομένους εἰς αὐτοὺς παραπέμπει οὕτω: C. de trente XXV Sess de l'inv. des Saints.

Καταλήγομεν τὸν λόγον εἰς τὰς ἀνωτέρω μόνον παρατηρήσεις περιοριζόμενος, πλείστως δὲ ἄλλας παραλείποντες, διότι οὔτε τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον, οὔτε διάθεσιν ἔχομεν νὰ ἐξακολουθήσωμεν. Μήτις ὅμως ψέξῃ ἡμᾶς ὡς ἀπαιτούμενος πολλά παρὰ νέου, περὶ τὸ δικαίου ἀσχυλουμένου, καὶ παρέργως, ἔσον αἱ νομικαὶ σπουδαὶ τῷ ἐπέτρεπον ἐπιλαβομένου τῶν μεσαιωνικῶν μελετῶν. Αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς μᾶς κάμνει πολλά ἐξ αὐτοῦ νὰ περιμένωμεν, καθ' ὅτι ἐν σ. 41 λέγει τὰ ἐξῆς, μετὰ στόμφου οὐ τοῦ τυχόντος. « Ὡστε, ἀναλαμβάνων τὴν ἱστορικὴν δᾶδα καὶ εἰσχωρῶν εἰς ἐποχὰς παλαιτάτας, ἃς ἐπισκοπίζει ἢ ὁμιχλώδης τοῦ μύθου ἀτμόσφαιρα, εἶτα δ' ἐπισκεπτόμενος τοὺς μεταγενεστέρους καὶ τελευταίους τοὺς νεωτάτους χρόνους, **ΘΕΛΩ ΠΕΡΙ-ΣΤΗΝΑΞΕΙ ΠΑΝΤΟ ΣΩΖΟΜΕΝΟΝ**

ΠΕΡΙ ΑΓΙΩΝ ΛΕΙΨΑΝΩΝ (1). » καὶ ἐν σ. 55. « Ἐξετάσας, Κύριοι, ἐποχὰς παλαιτάτας καὶ τὰ περὶ ἁγίων λειψάνων τῆς ἀρχαιότητος περισωθέντων ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ τοῦ χριστιανισμοῦ παραστήσας, ἴσως ὠφείλου νῦν νὰ κατατρέψω τὸν λόγον, ἵνα μὴ ΑΠΟΚΑΛΥΨΩ τὰς μετέπειτα καὶ ἐν τῷ μέσῳ αἰῶνι, καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις χρόνοις ἀσχημίας . . . κλπ. (2). »

Τοιοῦτο τὸ φυλλάδιον τοῦ κ. Λεβίδου ὁ συγγραφεὺς εἶναι φίλος μας καὶ διὰ τοῦτο ἐκρίναμεν αὐτὸν ἀυστηρότερον τοῦ δέοντος· διότι ἐλπίζομεν ὅτι οὐ μόνον δὲν θέλει δυσареστηθῆ, ἀλλὰ καὶ τὸ β' τῆς πραγματείας αὐτοῦ μέρος θὰ λάβῃ ἀφορμὴν ἐκ τῆς παρούσης κρίσεως νὰ ἐπιδιορθώσῃ, ἂν τυχὸν καὶ ἐν αὐτῷ λαυθάνωσιν ὁμοιά τινα μὲ τὰ ἐν τῷ πρώτῳ σφάλμα.

Ν. Γ. ΕΡΑΙΤΗΣ

ΩΔΗ, ΜΟΥΣΙΚΗ, ΧΟΡΟΣ

ΚΑΘ' ΟΜΗΡΟΝ

(Συνέχεια, ἴδε φυλλάδι. 18.)

« Ὡσπερ δὲ ἡ μούσα τὸ δῶρον τῆς φῶδης εἰς τὸν ἄνθρωπον δίδωσιν, οὕτω καὶ εἶναι εἰς θέσιν αὐτῆς ἀφαιρέσει ἀπ' αὐτὸν τὸ δῶρον τοῦτο, μάλιστα ὅταν αὐτὸς ἄγαν καυχᾶται διὰ τὴν περὶ τὸ ἄδειν τέχνην Ἰλ. Β. 594.

καὶ Πτελεὸν καὶ Ἴλος καὶ Δώριον, ἔνθεν τε Μοῦσαι, ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν Θρήικα παῦσαν ἀοιδῆς, Οὐγαλίηθεν ἰόντα παρ' Εὐρώτου Οἰχαλίης· στείτο γὰρ εὐχόμενος νικησέμεν, εἴπερ ἂν αὐταὶ μούσαν ἀείδοιεν, κοῦραν Διὸς αἰγιόχοιο, αἱ δὲ γολωσάμενοι πηρὸν θέσαν, αὐτὰρ ἀοιδὴν θεσπεσίην ἀφείλοντο καὶ ἐκλέλαθον κίθαριστὴν.

Οὕτω δ' ἐν τῷ ἀοιδῷ, ἂν καὶ οὗτος δὲν ἔχῃ ἱερατικὸν τινα χαρακτήρα τιμᾶ-

(1) Μεταχειριζόμεθα τὰ κεφαλαία γράμματα κατὰ τὴν μέθοδον ἣν ἐν τῷ φυλλάδιῳ τοῦ εἰσηγᾶται ὁ κ. Λεβίδης ἐπὶ σπουδαίων ὑποθέσεων.

(2) Δὲν νομίζετε ὅτι ἀκούετε ἱερέα τινὰ τῆς Ἰαίδης, ὁμιλοῦντα περὶ ἀποκλύψεως μυστηρίου, ἃτινα αὐτὸς μόνος γνωρίζει;

ται ὁ θεὸς, ὅστις εἰς αὐτὸν εἰσέπνευσε τὸ δῶρον τῆς ψῆξης, διὸ δὴ καὶ ὁ ἀοιδὸς Φημίος κατὰ τὸν φόνον τῶν μνηστήρων, παρακαλῶν τὸν Ὀδυσσεῖα νὰ μὴ φονεύσῃ καὶ αὐτὸν, ἐν πρώτοις μὲν τὴν κατάστασιν αὐτοῦ ὡς ὑπὸ τοῦ θεοῦ διδαχθέντος ἀοιδοῦ, εἶτα δὲ ἀμέσως τὴν ἀθωότητα αὐτοῦ προβάλλει. Ὀδ. X. 345.

αὐτῷ τοι μετόπισθ' ἄχος ἔσσεται, εἴ κεν ἀοιδὸν πέφνηε, ὅς τε θεῶσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀείδῃ· αὐτοῖδ' ἀκτος δ' εἰμὶ, θεὸς δὲ μοι ἐν φρεσὶν οἴχλας παντοίας ἐνέφυσεν· ἔοικα δὲ τοι παρκεῖσθαι ὡς τε θεῶν· τῷ μὲν γὰρ λιλαίεο δειροτομήσαι.

Ὁ ἀοιδὸς ὁ γινώσκων πολλὰ ἄσματα ὁ κατ' Ὀδύσειαν X, 376 πολύφημος, εἶναι κατὰ τὴν φωνὴν ὅμοιος πρὸς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς. Ὀδ. β, 4.

ἦτοι μὲν τοῦδε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδῶ τοιοῦδ' οἷος ὅδ' ἐστὶ, θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδῶν.

Τὸν ἀοιδὸν τιμᾷ τραυῶς ὁ ἔπαινος τῶν ἀνθρώπων Ὀδ. A, 331.

Τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι.

Καὶ ἡ ἀξιολογωτέρα ἀξία αὐτοῦ συνίσταται εἰς τὴν ἐν τάξει καὶ ἐναργῶς ἐκτιθεμένην ἐνθουσιώδη διήγησιν. Ἰδ. A. ἐνθα ὁ Ἀλκίνοος λέγει εἰς τὸν Ὀδυσσεῖα τάδε·

σπὶ δ' ἔπι κέν μορφή ἐπέων, ἐνὶ δὲ φρένας ἐσθλαί, μῦθον δ' ὡς ὅτι ἀοιδῶς, ἐπιστάμενος κατέλεξας. Ἰδε καὶ P. 518.

Ὡς δ' ὅτι ἀοιδὸν ἀνὴρ ποτιδέσκεται, ὅς τε θεῶν ἐξ ἀείδῃ δεδαῶς ἔπει' ἱμερόεντα βροτοῖσιν.

Πανταχοῦ δ' ἐστὶν ὁ ἀοιδὸς ἀρεστὸς καὶ ἀγαπητὸς, παρὰ πᾶσι δὲ ἀσπαστὸς. Πανταχοῦ ἐνθα ἡ χαρὰ ἐνυπάρχει, καὶ ἀνθρώπους εἰς τὸ αὐτὸ συνάγει, ἀνυπομόνως ζητεῖται ὁ ἀοιδὸς, ἐπιθυμητὸς δ' ἐστὶ μάλιστα εἰς τὰ φαιδρὰ συμπόσια. Ὅπου ἐπικρατεῖ χρηστοθήθεια θεωρεῖται ὁ ἀοιδὸς καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν θεῶν τιμώμενος. Ἰδ. P. 518.

Ὡ δ' ὅτι ἀοιδὸν ἀνὴρ κτλ. Ἰδε ἄνω κενόρω.

Πρὸς δὲ καὶ ὡς εὐνοούμενος τῶν θεῶν, οἵτινες ἔδωκαν εἰς αὐτὸν τὸ δῶρον τῆς ψῆξης, ὅπως διὰ ταύτης τῆς καρδίας καταθέλλῃ καὶ τὸν νοῦν τῶν ἀκουόντων,

διὸ καὶ μέμφεται ὁ Τηλέμαχος τοὺς ἐν καιρῷ τῆς ψῆξης ταραχὴν προξενούντας μνηστήρας. Ἰδε Ὀδ. A. 370.

μητρὸς ἐμῆς μνηστήρος, ὑπέρβιον ὕβριν ἔχοντες, νῦν μὲν δαινύμενοι· τερπόμεθα, μηδὲ βοητὸς ἔστω, ἐπεὶ τό γε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδῶ τοιοῦδ' οἷος ὅδ' ἐστὶ θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδῶν.

Βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες ἐτίμων τὸν παρ' αὐτοῖς ἐπίσης, ὡς καὶ πανταχοῦ ἄλλοθι ἀρεστὸν καὶ ἀγαπητὸν ἀοιδὸν διὰ τῆς φιλίας καὶ ἐμπιστοσύνης αὐτῶν. Παρβλ. τὰ ὑπὸ τοῦ Terpstra antiquitas homerica βιβλ. 4 κεφ. 4 § Δ εἰρημένα. «Troicis temporibus regem unumquemque in familia poetam aluisse constat, qui hospites et amicos in conviviis delectaret, ac civium animos ad pietatem et virtutem accenderet, dum deorum laudes et majorum res fortiter gestas carminibus ad lyram cantatis celebraret. Poetae item singuli, qui arte et ingenio caeteris precellerent, et quorum fama jam latius percrebuisset, haud unius principis patrocinio vel unius gentis aestimatione contenti, longinqua peregrinationibus gloriam captabant, atque artem, quam colebant, verio verum usu et hominura experientia ornabant augebantque. Princeipum igitur domicilia, regum aedes, populi conciones obibant ἀοιδῶν deorum hominumque res gestas carmine celebrantes.» (Βεβαιούται ὅτι ἤδη ἐπὶ τῶν τρωικῶν χρόνων ἕκαστος τῶν βασιλέων ἔτρεφεν ἐν τῇ οἰκογενεῖα αὐτοῦ ποιητὴν, ὅπως τέρπῃ οὗτος τοὺς ξένους καὶ φίλους ἐν τοῖς συμποσίοις, τὰς δὲ τῶν πολιτῶν ψυχὰς εἰς εὐσέβειαν καὶ ἀρετὴν διαφλογίζῃ, ἐξυμνῶν πρὸς λύραν τὰ κλέη τῶν Θεῶν καὶ τὰς τῶν προγόνων γενναίας πράξεις. Οἱ καθ' ἕκαστον ὡσαύτως ποιηταί, ὅσοι τῶν λοιπῶν ἐξείχον κατὰ τε τὴν τέχνην καὶ τὴν εὐφυΐαν, καὶ ὧν ἡ φήμη εὐρύτερον εἶχε διαδοθῆ, μὴ ἀρκούμενοι τῇ προστασίᾳ ἐνός τινος ἡγεμονος ἢ τῇ ὑπολήψει ἐνός τινος ἔθνους, διὰ μακρυνῶν ἀποδημιῶν δόξαν ἐθήρευον, τὴν δὲ τέχνην ἦν ἐξήσκουν διὰ τῆς πολλαπλῆς χρήσεως τῶν πραγ-

μάτων καὶ διὰ τῆς τῶν ἀνθρώπων πείρας διεκόσμου καὶ ἠῤῥξανον. Τὰ τῶν ἡγεμόνων λοιπὸν δώματα, τὰ τῶν βασιλέων ἀνάκτορα, τοὺς τε τῶν ἀνθρώπων συλλόγους μετήρχοντο οἱ ἀοιδοί, τὰς τῶν Θεῶν καὶ ἀνθρώπων ἐξυμνοῦντες πράξεις.)

Καθὼς καὶ ὁ Ἀγαμέμνων ἀνέθεσεν εἰς ἀοιδὸν τινα νὰ ἐπιτηρῇ τὴν σύζυγον αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀπουσίαν του. Ὀδ. Γ. 267.

πάρ δ' ἄρ' ἔην καὶ ἀοιδὸς ἀνὴρ, ὃ πολλ' ἐπέτελλεν Ἄτρείδης Τροίηνδε κίων εἴρωσθαι ἄκαιτον.

Διὰ δὲ τῆς πράξεως ταύτης ὑποσημαίνεται ἄνευ ἀμφιβολίας ἠθικὴ τις ἐπίδρασις τῆς ᾠδῆς. Ἰδ. Limbourg Brouver, histoire de la civilisation des grecs T. 1. P. 1. Croning 1833 σελ. 224. «On attribuoit déjà à la musique et à la poesie une influence si marquée sur les moeurs qu' Agamemnon crut ne pouvoir mieux s'assurer de la vertu de son épouse Clitèmnestre qu'en la laissant dans la compagnie d'un poète; et slytemnestre ne prêta l'oreille à la vois seduixante d'Egiste qu'après avoir imposé silence aux sous doux et persuasifs du précepteur de la veziu.»

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΤΑ ΜΝΗΜΑΤΑ

ΥΠΟ

Δ. ΣΟΛΩΜΟΥ

Κύριε Συντάκτα τοῦ «Παρθενῶνος»,

Καταχωρίσατε, παρακαλῶ, ἂν εὐαρεστηθῆτε, εἰς τὰς στήλας τοῦ ἀξιολόγου περιοδικοῦ ὑμῶν Συγγράμματος τὸ ἐξῆς ποιημάτιον τοῦ ἀοιδίου ποιητοῦ Δ. Σολωμοῦ, ὃπερ ἀνευρεθὲν μετὰ τὴν γενομένην ἐν Κερκύρα ἔκδοσιν τῶν ἀπάντων αὐτοῦ κατεχωρίσθη εἰς τινα ἐφημερίδα τῆς Ζακύνθου, ἂν μὴ ἀπατῶμαι, εἰς τὴν «Φωνὴν τοῦ Ἴονίου.»

Ι. Σ. Κ.

Γιὰ 'κειὰ τὰ μνήματα,

—Ἔρμα, βουδά—

Σ' ἀνταποκρίνεται

Τὸ κυπαρίσι,

Ἢ' ὅταν φυσίση

Γέρνει σιγᾶ,

'Ὡς νὰ σοῦ ἔλεγε :

Πῶς 'κεῖ ἀπουκιάτου

Εἶναι τὰ λείψανα

Μαύρου θανάτου.—

Κι' ὅταν τὴν ἄκρη του,

Ποῦ προσινίξει,

Κατὰ τὰ οὐράνια

Πάλιν γυρίζει,

Τότε σοῦ λέει

Μὲς τὴν καρδιά :

'Εκειὰ τὰ δάκρυτα

Ζοῦνε 'ψηλά.

Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ.

ΠΡΟ ΤΟΥ ΚΑΤΟΠΤΡΟΥ

(ἐν χορῷ.)

'Υψῶ τὸ βλέμμα· κάτοπτρον ἐνώπιόν μου εἶδον,
εἰκόνα ἔρωτος, δι' οὗ ἀπαιτητῶν ἐλπίδων
τὰς ἀνταρχειὰς βλέπομεν ἀντιπαρερχομένας
κ' ἐν τῇ γεννήσει των αὐτῇ ἀμέσως σβεννυμένας.

Αἴφνης μομφή τις ἰλαρὰ, ἐπίχαρις, γλυκεῖα
ἐπὶ στιγμὴν ἐν τῷ λαμπρῷ κατόπτρῳ εἰκονίσθη.
'Ἐφέρετο εἰς τὰ πτερὰ στροβίλου καὶ ταχεῖα,
ἐν βλέμμα μολίς μ' ἔρριψεν ἀμέσως ἵφαισθη.

'Ἀλλ' ἔρω καὶ εἰς κάτοπτρον, συνάντησις βεβημάτων
γοργή ἀλλὰ διάπυρος, δὲν εἶνε, ὄχι, πλάνη·
Αἰσθάνομαι ποικίλους παλμούς, μυχίων αἰσθημάτων.
Δὲν ἔπεσεν ὁ κεραυνός, ἄμ' ἀστράπη ἐράνη :

Καὶ πάλιν ἄς τὴν ἐβλεπα, ὅπως καὶ πρὶν τὴν εἶδον!
ὕψῳ τὸ βλέμμα· τὴν μομφὴν νέμου προσόλεπω μόνον.
'Αἴ πόσον εἶμαι ἀσχημὸς! ἀνάξιος ἐλπίδων.
Εἰς τῆς ψυχῆς μου τὸν βυθόν ἄς κρύψω νέον πόνον.

ΙΩ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ.